

FACTORS QUE INFLUEIXEN EN L'ESTRÈS DE L'ALUMNAT DE QUART CURS D'INFERMERIA DE LA UNIVERSITAT UMANRESA DURANT LES PRÀCTIQUES CLÍNiques.

LUCÍA RAYA MARTÍNEZ

Treball Fi de Grau

4t Infermeria

Curs 2018/2019

Tutor: Marina Mateu

ÍNDEX

RESUM	3
ABSTRACT	4
1. INTRODUCCIÓ I JUSTIFICACIÓ	5
2. MARC TEÒRIC	6
2.1. L'estrès	6
2.2. Tipus d'estrès	6
2.3. Resposta enfront l'estrès	7
2.4. Reaccions a l'estrès	8
2.5. Diferències individuals a l'hora d'afrontar l'estrès	9
2.6. L'estrès en àmbit universitari	11
3. HIPÒTESI I OBJECTIUS D'ESTUDI	13
4. METODOLOGIA	14
4.1. Tipus de disseny	14
4.2. Àmbit	14
4.3. Població i mostreig	14
4.4. Criteris d'inclusió i exclusió	15
4.5. Descripció de variables	16
4.6. Instruments de recollida de dades	17
4.7. Anàlisi de les dades	18
4.8. Consideracions ètiques i legals	18
4.9. Procediment de l'estudi	19
5. LIMITACIONS DE L'ESTUDI	21
6. RECURSOS	22
7. CRONOGRAMA D'ESTUDI	23
8. APLICABILITAT I UTILITAT PRÀCTICA DELS RESULTATS	24
9. PLA DE DIFUSIÓ	24
10. CONCLUSIONS	25
11. BIBLIOGRAFIA	27
12. ANNEXOS	30
Annex I : Qüestionari KEZKAK	30
Annex II: Pla d'estudis Pràcticums VI i VII de quart curs d'infermeria de la UManresa .	31
Annex III : Qüestionari pràctiques assistencials	34
Annex IV: Full d'informació per a participants i consentiment informat	37

RESUM

Durant el procés de la vida, les persones busquem contínuament adaptació i estabilitat, ja que això ens fa sentir més seguretat en nosaltres mateixos. Els estudiants d'infermeria durant la vida acadèmica estan exposats a situacions que poden produir una sèrie de factors propis de l'estrès. És important arribar a conèixer les situacions percebudes com estressants per als alumnes d'infermeria en el desenvolupament de les pràctiques clíniques per tal de poder intervenir en la reducció de l'estrès.

Objectiu

Determinar el grau d'estrès que pateixen els estudiants d'infermeria de la universitat UManresa de quart curs, durant la realització de pràctiques clíniques.

Metodologia

Estudi observacional transversal de caràcter descriptiu. S'estudiarà als alumnes de quart d'infermeria de la UManresa del curs 2019-2020. Com a instruments de recollida de dades s'utilitzaran dos tipus de qüestionaris: Qüestionari pràctiques assistencials i Qüestionari KEZKAK. L'estudi compta amb quatre fases durant el seu procediment. Dels resultats obtinguts, es realitzarà una anàlisi de dades de forma descriptiva on en les variables categòriques es farà freqüència absoluta i relativa. Aquest projecte es realitzarà seguint els principis ètics de la declaració de Helsinki i la Llei de Protecció de Dades (LOPD).

Conclusions

Durant la formació dels estudiants d'infermeria, es interessant estudiar la incidència de l'estrès i els seus símptomes; així com conèixer els principals desencadenants de l'estrès durant les pràctiques per tal d'afavorir en l'aprenentatge i així contribuir en una millor salut laboral per als futurs professionals.

Paraules clau: Estrès, Estudis de grau, Estudiants, Infermeria, Pràctiques Clíniques, Kezkak.

ABSTRACT

During the process of life, people continually seek adaptation and stability, as this makes us feel more secure in ourselves. Nursing students during academic life are exposed to situations that can produce a number of stress factors. It is important to get to know the situations perceived as stressful for nursing students in the development of clinical practices in order to be able to intervene in the reduction of stress.

Objectives

Determine the degree of stress experienced by nursing students at the UManresa fourth grade university during clinical practice.

Methodology

A transversal observational study of a descriptive nature. Students of nursing rooms of the UManresa of the year 2019-2020 will be studied. Two types of questionnaires will be used as data collection tools: Questionnaire Practices and KEZKAK Questionnaire.

The study has four phases during its procedure. From the obtained results, an analysis of data will be made descriptively where in the categorical variables will be made absolute and relative frequency. This project will follow the ethical principles of the Helsinki Declaration and the Data Protection Act (LOPD).

Conclusions

During the training of nursing students, interested in studying the incidence of stress and its symptoms; as well as knowing the main triggers of stress during the practices to favor in the learning and thus contribute in a better occupational health for the future professionals

Key words: Stress, Grade Studies, Students, Nursing, Clinical Practices, Kezkak.

1. INTRODUCCIÓ I JUSTIFICACIÓ

Durant el procés de la vida, les persones busquem contínuament adaptació i estabilitat, ja que això ens fa sentir mes seguretat en nosaltres mateixos. Quan hi ha una inestabilitat hem de fer un esforç cognitiu i conductual amb la necessitat d'establir un canvi en el comportament per tal d'adaptar-nos al nou entorn, això fa que haguem d'adoptar noves estratègies d'afrontament¹.

Actualment els estudiants d'infermeria formen part d'una formació en què la gran part dels crèdits de la carrera són pràctics per tal que l'alumne obtingui un aprenentatge realista de cara al qual se li presenta al futur a més de poder aplicar i adquirir un desenvolupament d'habilitats i destresa que no s'aconsegueixen a l'aula junt amb l'adquisició d'actituds necessàries per a ser futurs professionals sanitaris¹.

Els estudiants d'infermeria durant la vida acadèmica estan exposats a situacions com les relacions amb els professionals, els sentiments d'impotència, falta de coneixements i destresa en les tècniques durant les pràctiques clíniques, pels quals no estan generalment preparats el que produeix una sèrie de factors propis de l'estrès².

Em sembla interessant saber si existeixen nivells, graus o tipus d'estrès en els estudiants de quart curs d'infermeria de la UManresa.

És important arribar a conèixer les situacions percebudes com les estressants per als alumnes d'infermeria en el desenvolupament de les pràctiques clíniques per tal de poder intervenir en la reducció de l'estrès tant agut com crònic.

Per tant em plantejo la següent pregunta:

Influeix el fet d'estar a les arees de pràctiques clíniques en el desenvolupament de diferents nivells d'estrès en els alumnes d'infermeria de la UManresa?

2. MARC TEÒRIC

2.1. L'estrès

Hans Selye va ser qui va atribuir a l'expressió un sentit tècnic l'any 1936 on descriu l'estrès com: Un conjunt coordinat de reaccions fisiològiques davant de qualsevol forma d'estímul nociu (incloent-hi les amenaces psicològiques). A favor de Selye 1975 afirma que l'estrès es genera per l'instint del cos per protegir-se a si mateix³.

Va anomenar al conjunt de reaccions com a Síndrome General d'Adaptació i va descriure les fases successives d'alarma, resistència i esgotament^{4 5}.

En 1953, apareix Wolf considerant l'estrès com una reacció de l'organisme: "Estat que es produeix en un ésser viu com a resultat de la interacció de l'organisme amb estímuls o circumstàncies nocives en un estat dinàmic de l'organisme, no un estímulo, atac, càrrega, símbol, pes, ni aspecte de l'entorn social, intern o extern, ni de qualsevol altra classe"⁴.

Actualment i després de 26 anys, l'Organització Mundial de la Salut (OMS) defineix al fenomen estrès com les reaccions fisiològiques que en el seu conjunt preparen a l'organisme per a l'acció (OMS, 1994)⁶.

2.2. Tipus d'estrès

L'estrès es diferencia en dos tipus; estrès agut i estrès crònic, cadascun d'ells amb les seves pròpies característiques, símptomes i durada.

L'estrès agut: estrès a curt termini que desapareix ràpidament, pot desenvolupar ansietat emocional, una combinació d'ira o irritabilitat, ansietat i depressió, problemes musculars que inclouen mal de cap per tensió, mal d'esquena, mal de mandíbula i les tensions musculars que condueixen als músculs tirats i els problemes de tendons i lligaments,

problemes intestinals i estomacals, com ara l'acidesa estomacal, flatulència, diarrea, restrenyiment i síndrome de l'intestí irritable^{7 8}.

Els nervis transitoris condueixen a l'elevació de la pressió arterial, batecs cardíacs ràpids, palmes suoses, palpitations, marejos, migranyes, mans o peus freds, falta d'alè i dolor al pit. L'estrès agut pot sorgir en la vida de qualsevol persona, i és fàcil de tractar, afecta de manera emocional cap a l'individu^{7 8}.

L'estrès crònic: estrès durant un període de temps perllongat, augmenta la càrrega allostàtica del subjecte. Ens podem acostumar tant a l'estrès crònic que arriba un punt en el que no te n'adones de que estàs enfront un problema a tractar ja que l'estrès crònic s'ha relacionat amb malalties cardíaques, pressió arterial alta, colesterol alt, diabetis tipus II i depressió, afecta de manera física i psicològica a l'individu^{7 8}.

2.3.Resposta enfront l'estrès

Fa uns anys McEwen va introduir el terme "allostasis" dins d'un estudi de l'estrès, definint-la com l'habilitat o el requeriment fisiològic que necessitem durant la resposta de l'estrès per tal de mantenir l'equilibri durant els canvis.

A més van definir les paraules distrès i eustrès.

El prefix eu- indica que alguna cosa és bona o està bé, per tant s'utilitza el terme eustrès, per definir la situació en què la bona salut física i el benestar mental faciliten que el cos en el seu conjunt adquireixi i desenvolupi el seu màxim potencial. L'estat de eustrès s'associa amb claredat mental i condicions físiques òptimes^{3 9}.

El prefix dis- indica que hi ha una imperfecció o be una dificultat, per tant s'utilitza el terme distrès quan es trenca l'harmonia entre el cos i la ment, el que impedeix respondre de forma adequada a situacions quotidianes, el distrès es l'estat produït per la falla de l'allostasis per el manteniment o restauració de l'homeostasis³.

Per tant podem definir l'estrès com a la resposta adaptativa per tal de mantenir la homeòstasi del nostre cos, així doncs utilitzarem el terme homeòstasi com a antònim d'estrès per referir-nos a una situació de normalitat¹⁰.

2.4.Reaccions a l'estrès

El Síndrome d'Adaptació General descrit per Selye, suggereix que en els éssers humans es produeixen les mateixes reaccions fisiològiques davant l'estrès, independentment de l'estímul provocador que es entès com estressor.

Els factors estressors son les circumstàncies, situacions imprevistes o contrarietats, condicions personals, professionals... que ens sobrevenen en la vida, i que percebem conscient o inconscientment com una amenaça, dificultat... En definitiva aquelles que vivim com alguna cosa negativa.

Podem definir el síndrome d'adaptació general com un conjunt de símptomes físics, psíquics que apareixen quan el subjecte s'ha d'enfrontar a una situació ¹¹.

El Síndrome d'adaptació general es troba dividit en tres fases:

- **Etapa d'alarma o mobilització:**

Es quan el cos reacciona davant un estressor. El nostre organisme actua alliberant hormones i neurotransmissors que produeixen una sèrie de canvis a l'organisme. Quan aquest esforç de l'organisme permet superar la situació es posa fi al S.A.G però si la situació d'estrès perdura, al no poder mantenir per molt temps aquest esforç extra, l'organisme ha de disminuir la quantitat de recursos, evolucionant cap a la segona fase¹².

- **Etapa de resistència o adaptació:**

El nostre organisme manté una activació fisiològica màxima tractant de superar l'amenaça o adaptar-se a ella, d'aquesta forma l'organisme

sobreviu . Aquesta fase pot durar setmanes, mesos fins i tot anys, si és molt llarga l'estrès doncs s'arriba a considerar com a crònic. No obstant això, si l'estrès acaba en aquesta fase, l'organisme pot retornar a un estat normal. Es normalitzen els nivells hormonals i desapareix la simptomatologia pròpia de l'etapa anterior^{11 12}.

- **Etapa d'esgotament:**

Es produeix quan l'exposició a l'estrès és contínua en el temps o no es posseeixen amb suficiència els recursos adaptatius necessaris per afrontar aquesta situació de perill. L'organisme esgota els seus recursos i perd la seva capacitat d'activació o adaptació.

Sobreenen llavors les malalties relacionades amb l'estrès com són: abatiment, fatiga, insomni, falta de concentració, patologies d'origen cardiovasculars, metabòliques, immunològiques i endocrines, depressió, problemes gastrointestinals... ¹².

2.5.Diferències individuals a l'hora d'afrontar l'estrès

Es important el fet de que quan parlem d'estrès, parlar del concepte d'afrontament ja que tothom s'enfronta de manera diferent davant situacions similars.

Lazarus i Folkman (1986) van definir l'afrontament com aquells esforços cognitius i conductuals en continu canvi que es desenvolupen per dirigir les demandes específiques, externes i/o internes, que són avaluades com a excedents o desbordants dels recursos de l'individu¹³.

Els entenen l'estrès com una relació particular entre l'individu i l'entorn que és concebut com a amenaçador, ja que el subjecte jutja que posa en perill el benestar d'aquell.

Els components a destacar del seu model són els següents¹⁴:

- **Els antecedents**

Inclouen les variables de personalitat, hi ha persones més optimistes que unes altres, o té major autoestima, un lloc de control intern (major percepció de control sobre el problema) o menor predisposició a l'ansietat que unes altres. També influeixen les variables ambientals que plantegen exigències a l'individu o li ofereixen recursos (per exemple, el suport social o accés als recursos mèdics)¹⁴.

- **Els processos mediadors**

Inclouen les avaluacions cognitives i el afrontament sobre com valorem e interpretem una situació¹⁴.

- **Les conseqüències**

Es refereixen a l'adaptació (o inadaptació) del subjecte a la situació estressant (salut, benestar...).

Lazarus i Folkman diferencien tres tipus d'avaluació durant l'etapa d'estrès en l'individu¹⁴¹⁵.

- **L'avaluació primària**

És aquella mitjançant la qual l'individu intenta identificar l'efecte que té sobre el seu benestar una determinada situació. Per tant, la persona haurà de respondre a ell mateix si la situació per la que passa li beneficia o li perjudica, de quina forma i si la situació es important o no ho es¹⁴.

- **L'avaluació secundària**

És un procés d'avaluació mitjançant el qual l'individu valora les seves opcions d'afrontament. La pregunta que s'ha de fer l'individu es que ha de fer o que pot fer. És a dir, la persona pretén conèixer quins seran els resultats d'utilitzar una estratègia de afrontament o una altra i quina possibilitat té d'utilitzar o aplicar una estratègia de manera efectiva¹⁴.

- **Revaluació**

L'individu fa una revaluació, s'introdueixen canvis en l'avaluació primària, segons la informació obtinguda de les reaccions davant la situació¹⁴.

Per tant hem d'entendre que és completament normal que no tothom reaccioni igual a l'hora d'afrontar aquest estrès ja que intervenen molts factors diferents relacionats amb la persona.

2.6.L'estrès en àmbit universitari

Qualsevol persona és susceptible a patir estrès en algun moment de la seva vida; però la població estudiantil especialment, constitueix un grup vulnerable i propens al mateix¹⁶.

En el cas dels alumnes d'infermeria, han d'afrontar situacions difícils durant les pràctiques clíniques com el dolor dels altres, en el que es posa a prova la nostra personalitat i experiències de la vida¹⁷.

Per tant, durant la formació dels estudiants d'infermeria, és fonamental estudiar la incidència de l'estrès i els seus símptomes; així com conèixer els principals desencadenants d'estrès durant les pràctiques, per afavorir l'aprenentatge i així contribuir a la salut laboral dels futurs professionals.

Fins al 2003 no hi havia cap qüestionari per mesurar les fonts d'estrès dels alumnes d'infermeria enfront de les pràctiques. Zupiría et cols el van construir i més tard van validar el KEZKAK (Annex I) amb l'objectiu de poder observar i mesurar específicament els estressors que apareixen en els estudiants d'infermeria durant la formació ¹⁸.

Aquest qüestionari engloba diferents aspectes com ara : la falta de competència, el contacte de l'alumne amb el sofriment, la relació tutor- companys, la impotència, el no control relació amb el malalt, la implicació emocional, el fet de danyar-se amb la relació amb el pacient, o be sobrecarrega^{18 19}.

S'ha utilitzat en diversos estudis on els resultats varien segons el centre, curs, tipus d'ensenyament...

Al primer estudi que es van realitzar per Zupiría et al ¹⁸ utilitzant el qüestionari KEZKAK els principals estressors a destacar per els estudiants d'infermeria en les pràctiques clíniques van ser; la falta de competència amb un 11,2%, el contacte amb el patiment amb un 9,1%, la relació amb tutors i companys amb un 8,9%...²⁰.

A l'estudi de Moya et al ² obtenen com principals fonts d'estrès el desconeixement enfront una determinada situació clínica i el risc a fer mal al pacient, en canvi a l'estudi de Orbañanos et al ¹⁹ obtenen falta de competència, impotència, incertesa contacte amb el sofriment, no controlar la relació amb l'infermer, sobrecarrega i relació amb els tutors i companys com a factors estressants¹⁹.

A l'estudi Rodriguez et al ¹⁷obtenen com a resultat el desconeixement d'una situació clínica, impotència, dany cap al pacient, contacte amb el patiment i la implicació emocional ¹⁷.

Actualment les pràctiques clíniques estan presents des de l'inici del grau d'infermeria, i constitueix el lloc on es produeix la transferència de coneixements teòrics i metodològics dels estudis d'infermeria²¹.

Dins del pla d'estudis d'infermeria de la universitat UManresa, en referència a les pràctiques clíniques trobem diferenciats dos pràcticums (Annex I) dels quals trobem un total de quatre rotatoris on els alumnes poden triar entre serveis d'hospitalització, centres d'atenció primària, serveis d'UCI i urgències i serveis específics o d'especialitat amb una duració de 7 setmanes durant 7/7.5 hores quatre dies a la setmana. A cada servei, l'alumne ha d'elaborar diferents treballs així com explicació del procés d'integració al servei, procés d'atenció d'infermeria (PAI) de diferents usuaris i memòria reflexiva sobre tot el seu aprenentatge pràctic.

3. HIPÒTESI I OBJECTIUS D'ESTUDI

Hipòtesi:

- Les pràctiques clíniques en l'últim curs del grau d'infermeria de la UManresa constitueixen una experiència estressant per als estudiants que s'agreuja davant la futura inserció al món laboral, influint en un augment de l'estrès.

Objectiu general:

- Determinar el grau d'estrès que pateixen els estudiants d'infermeria de la universitat UManresa de quart curs, durant la realització de pràctiques clíniques.

Objectius específics:

- Identificar com reaccionen enfront l'estrès els estudiants d'infermeria de quart curs de la UManresa.
- Identificar quin tipus d'estrès presenten els alumnes d'infermeria de quart curs de la UManresa.
- Identificar les principals causes desencadenants de l'estrès, com falta de competència, contacte amb el sofriment relació amb els companys, la impotència i incertesa, la implicació emocional i el fet de no controlar la relació amb els malalts... tenint en compte el pràcticum que cursen.
- Identificar si el tutor i la infermera de pràctiques influeixen a desencadenar o no estrès.
- Identificar si tant el període de pràctiques com el lloc de pràctiques influeix a patir estrès.

4. METODOLOGIA

4.1. Tipus de disseny

Estudi observacional transversal de caràcter descriptiu, es limita a conèixer els factors d'estrès dels alumnes de quart curs durant l'estada a pràctiques clíniques, sense la manipulació de les variables.

4.2. Àmbit

L'estudi està enfocat en l'àmbit de l'ensenyament i formació de grau del 4rt grau d'infermeria de la Facultat de Ciències de la Salut de Manresa (UVIC-UCC), Campus UManresa.

4.3. Població i mostreig

La població de referència són els alumnes de quart curs de la universitat UManresa que estiguin cursant els Pràcticums VI i VII.

Com que l'estudi està assignat a una població determinada, la població elegible és la mateixa que la població d'estudi, és a dir, els alumnes que cursen els Pràcticums VI i VII del grau d'infermeria a la universitat UManresa.

Mida de la mostra

S'estudiarà al numero d'alumnes que estigui matriculat per primer cop en Pràcticum VI i VII, normalment la mostra està formada per uns 100 alumnes.

Pla de mostreig

S'estudiarà als alumnes d'infermeria de la UManresa del curs acadèmic 2019-2020.

4.4. Criteris d'inclusió i exclusió

CRITERIS INCLUSIÓ	CRITERIS EXCLUSIÓ
<ul style="list-style-type: none">➤ Ser estudiant de quart d'infermeria de la universitat UManresa.➤ Estudiants que estiguin matriculats per primer cop en Pràcticum VI i VII.➤ Estudiants que acceptin participar en l'estudi i signin el consentiment informat.	<ul style="list-style-type: none">➤ Estudiants que no parlin ni entenguin català o castellà, es a dir un nivell comprensió baix.➤ Estudiants que estiguin matriculats només en un Pràcticum.➤ Estudiants que repeteixin Pràcticum VI i VII.

4.5. Descripció de variables

VARIABLES	INSTRUMENT DE MESURA	CONTINGUT VARIABLE	TIPUS DE VARIABLE
SEXE	QÜESTIONARI PRÀCTIQUES ASSISTENCIALS	HOME/DONA	QUANTITATIVA
EDAT	QÜESTIONARI PRÀCTIQUES ASSISTENCIALS	NÚMERO	QUANTITATIVA
SITUACIÓ LABORAL	QÜESTIONARI PRÀCTIQUES ASSISTENCIALS	TRABALLANT / NO TREBALLANT	QUANTITATIVA
GRAU ESTRÈS	QÜESTIONARI KEZKAK	RES / POC / BASTANT / MOLT	QUANTITATIVA
TIPUS ESTRÈS	QÜESTIONARI KEZKAK	RES / POC / BASTANT / MOLT	QUANTITATIVA
PRÀCTICUM	QÜESTIONARI PRÀCTIQUES ASSISTENCIALS	PRÀCTICUM VI / PRÀCTICUM VII	QUANTITATIVA
ROTATORI	QÜESTIONARI PRÀCTIQUES ASSISTENCIALS	CRITIC/ATENCIÓ PRIMÀRIA/ HOSPITALITZACIÓ/VARIS	QUANTITATIVA
TUTOR DE PRÀCTIQUES	QÜESTIONARI PRÀCTIQUES ASSISTENCIALS	SI/NO	QUANTITATIVA
DOCÈNCIA INFERMERA DE PRÀCTIQUES	QÜESTIONARI PRÀCTIQUES ASSISTENCIALS / KEZKAK	SI/NO	QUANTITATIVA
LLOC DE PRÀCTIQUES	QÜESTIONARI PRÀCTIQUES ASSISTENCIALS	SELECCIÓ DIFERENTS LLOCS EXPOSATS AL QUESTIONARI	QUANTITATIVA
PERÍODE DE PRÀCTIQUES	QÜESTIONARI PRÀCTIQUES ASSISTENCIALS	08/10/2019 – 29/11/2019 26/11/2019 – 25/01/2020 11/02/2020 – 29/03/2020 08/04/2020 – 31/05/2020	QUANTITATIVA
SERVEI DE PRÀCTIQUES	QÜESTIONARI PRÀCTIQUES ASSISTENCIALS	SELECCIÓ DIFERENTS LLOCS EXPOSATS AL QUESTIONARI	QUANTITATIVA
HORARI DE PRÀCTIQUES	QÜESTIONARI PRÀCTIQUES ASSISTENCIALS	MATÍ / TARDA / NIT	QUANTITATIVA
FALTA DE COMPETÈNCIA	QÜESTIONARI KEZKAK	RES / POC / BASTANT / MOLT	QUANTITATIVA
CONTACTE AMB EL SOFRIMENT	QÜESTIONARI KEZKAK	RES / POC / BASTANT / MOLT	QUANTITATIVA
RELACIÓ AMB ELS COMPANYS	QÜESTIONARI KEZKAK	RES / POC / BASTANT / MOLT	QUANTITATIVA
IMPOTÈNCIA	QÜESTIONARI KEZKAK	RES / POC / BASTANT / MOLT	QUANTITATIVA
INCERTESA	QÜESTIONARI KEZKAK	RES / POC / BASTANT / MOLT	QUANTITATIVA
IMPLICACIÓ EMOCIONAL	QÜESTIONARI KEZKAK	RES / POC / BASTANT / MOLT	QUANTITATIVA
RELACIÓ AMB ELS MALALTS	QÜESTIONARI KEZKAK	RES / POC / BASTANT / MOLT	QUANTITATIVA

4.6. Instruments de recollida de dades

- **QÜESTIONARI PRÀCTIQUES ASISTENCIALS**

Al qüestionari de pràctiques assistencials (Annex III) es valoren diferents variables sociodemogràfiques junt amb diferents factors relacionats amb les pràctiques clíniques.

Es divideix per 5 apartats, on es valora:

- Tutor de pràctiques.
- Infermera de pràctiques.
- Treballs realitzats a pràctiques.
- Lloc de pràctiques.
- Període de pràctiques.

- **KEZKAK**

Qüestionari amb el qual s'identificaran els factors estressors. És un qüestionari validat en llengua castellana però en aquest cas està traduït a llengua catalana, fet per el qual caldria fer una nova validació d'aquest.

Està compost per 41 ítems que reflecteixen diferents situacions potencialment estressants a les quals poden enfrontar-se els estudiants durant les seves pràctiques clíniques. Per a cada ítems s'estableixen quatre respostes en una escala (res = 0, poc = 1, bastant = 2 i molt = 3).

Aquest qüestionari es divideix en 9 subescales que indiquen diferents fonts d'estrès:

- Falta de competència.
- Contacte amb el sofriment.
- Relació amb els companys.
- Impotència i incertesa.

- No controlar la relació amb els malalts.
- Implicació emocional.
- Danyar-se en la relació amb el malalt.
- El malalt busca una relació íntima.
- Situacions de saturació.

4.7. Anàlisi de les dades

Es passarà a cada alumne un sobre amb el qüestionari de les pràctiques assistencials i el qüestionari KEZKAK juntament amb un número aleatori que hauran de recordar per a la realització de tots els qüestionaris posteriors, ja que només ho sabran ells, tot es recollirà en un sobre tancat.

L'investigador haurà d'obrir els sobres i passar els resultats que s'obtinguin a la base de dades Excel, per tal de realitzar una taula.

Es realitzarà una anàlisi de les dades de forma descriptiva dels resultats. En les variables categòriques es farà freqüència absoluta i relativa.

4.8. Consideracions ètiques i legals

Aquest projecte es realitzarà seguint els principis de la declaració de Helsinki de l'Associació Mèdica Mundial.

Per garantir aquests principis ètics al llarg de la investigació es contactarà amb el Comitè Ètic de la Recerca de la Universitat de Vic – Central de Catalunya.

Aquest avaluarà la idoneïtat de l'estudi en relació als objectius d'estudi, l'instrument de recollida de dades, la informació escrita que es proporcionarà als participants i el tipus de consentiment que s'obté.

D'aquesta manera l'equip d'investigació podrà assegurar el compliment dels principis ètics d'autonomia, beneficència, no-maleficència i justícia entre altres. A més esta present a l'estudi la Llei de Protecció de Dades

(LOPD), garanteix i protegeix el tractament de les dades personals, les llibertats públiques i els drets fonamentals de les persones.

4.9. Procediment de l'estudi

Els passos que es duran a terme per tal de posar a la pràctica aquest projecte d'investigació son els següents:

FASE 1: Es realitzarà durant els mesos de Maig i Juny, es a dir, abans de començar el nou curs.

- Es farà la sol·licitud i proposta per realització del projecte.
- Es parlarà amb el Comitè d'Ètica de la Recerca (CER) de la Universitat de Vic Universitat Central de Catalunya.

FASE 2: Es realitzarà durant el mes de Setembre, primer mes del nou curs.

- Es realitzarà una sessió informativa sobre l'estudi als estudiants de 4t curs d'infermeria.
- Recollida de dades de població i mostra, per tal de saber el numero d'estudiants que participaran en el projecte.
- Realitzar i recollir consentiment informat (Annex IV).
- S'explicarà a cada alumne l'anonimat de l'estudi. Se li assignarà a cada alumne en l'entrega de la primera realització dels qüestionaris un numero aleatoritzat (l'hauran de recordar) per tal de portar un seguiment dels resultats durant el procés i que sigui de manera anònima.

FASE 3: Es realitzarà durant tot el període de pràctiques clíniques de l'alumnat, d'Octubre a Juny.

1- PRIMERA ENTREGA DE QÜESTIONARIS.

La primera entrega de qüestionaris es farà al mes de Novembre, es realitzarà a una aula de la universitat UManresa just després d'acabar el

primer rotatori tant del Pràcticum VI com del VII, es realitzarà l'entrega d'un sobre amb els dos qüestionaris a realitzar junt amb el número aleatoritzat, s'haurà de recordar que és un número que han de memoritzar fins a final de curs per tal de mantenir l'anonimat, els alumnes sempre disposaran de 30min per realitzar els qüestionaris.

A l'acabar la realització dels qüestionaris hauran d'introduir-los al sobre i entregar-ho tancat.

Seguidament durant el mes de Desembre l'investigador/a haurà de passar les dades obtingudes al programa Excel per tal de realitzar l'anàlisi de dades.

2- SEGONA ENTREGA DE QÜESTIONARIS.

La segona entrega de qüestionaris es farà al mes de Gener, just després d'acabar el segon rotatori ja sigui tant del Pràcticum VI com del VII, es realitzarà l'entrega d'un sobre amb els dos qüestionaris a realitzar, els alumnes s'hauran d'identificar als qüestionaris amb els número aleatori donat en la primera entrega d'aquests. Seguidament durant el mes de Febrer l'investigador/a haurà de passar les dades obtingudes al programa Excel per tal de realitzar l'anàlisi de dades.

3- TERCERA ENTREGA DE QÜESTIONARIS.

La tercera entrega de qüestionaris es farà al mes de Març, just després d'haver acabat el rotatori ja sigui tant del Pràcticum VI com del VII, es realitzarà l'entrega d'un sobre amb els dos qüestionaris a realitzar, els alumnes s'hauran d'identificar als qüestionaris amb els número aleatori donat en la primera entrega d'aquests. Seguidament durant el mes de d'Abril l'investigador/a haurà de passar les dades obtingudes al programa Excel per tal de realitzar l'anàlisi de dades.

4- QUARTA ENTREGA DE QÜESTIONARIS.

La quarta entrega de qüestionaris es farà al mes de Maig, just després d'haver acabat l'últim rotatori ja sigui tant del Pràcticum VI com del VII, es realitzarà l'entrega d'un sobre amb els dos qüestionaris a realitzar, els

alumnes s'hauran d'identificar als qüestionaris amb els número aleatori donat en la primera entrega d'aquests. Seguidament durant el mes de Juny l'investigador/a haurà de passar les dades obtingudes al programa Excel per tal de realitzar l'anàlisi de dades.

FASE 4: Es realitzarà durant el mes de Juny, Juliol, Agost i Setembre.

-L'investigador de l'estudi haurà de realitzar una extracció, anàlisi i conclusió dels resultats.

- Es realitzarà una divulgació de les dades obtingudes a través de les revistes d'infermeria : "ROL de Enfermería", "FUDEN" "Enfermería 21" i " NURE Investigación".

5. LIMITACIONS DE L'ESTUDI

- L'estudi només s'aplica a alumnes de la universitat UManresa d'una promoció de quart en concret per la qual cosa la validesa externa serà escassa, per tant els resultats només seran aplicables a aquells alumnes que hagin participat.
- Probabilitat de que els participants al saber que es realitza un estudi sobre l'estrès, maximitzin el nivell d'estrès.
- Extensió de l'enquesta (pot suposar que les enquestes de l'estudi no es completin de manera correcta a causa d'una falta d'atenció, reduint així la mostra final).
- Abandó de l'estudi per cansament de contestar vuit enquestes durant el curs.
- S'ha de tenir en compte que les característiques intrínseques dels subjectes de l'estudi poden influir en les seves respostes dels qüestionaris administrats.

6. RECURSOS

Recursos humans:

- 1 investigador/a extern al centre.
- 1 professor/a del centre voluntari per acompanyar a l'investigador.
- Acceptació del comitè d'ètica per poder dur a terme el projecte.
- Participació voluntària d'estudiants de quart curs d'infermeria.

Recursos materials:

- 1 impressora.
- Tinta impressora.
- 1 portàtil.
- 1 memòria USB.
- Full consentiment informat.
- Full qüestionaris.
- Bolígrafs.
- Folis.
- Sobres.
- Carpetes.
- Suport informàtic per a dur a terme l'anàlisi de les dades (Word, Excel)

8. APLICABILITAT I UTILITAT PRÀCTICA DELS RESULTATS

La finalitat aplicada que es busca amb aquest treball és la d'identificar les situacions percebudes com més estressants pels alumnes d'últim curs d'infermeria que duen a terme les seves pràctiques en centres d'assistència sanitària, a més de veure com influeix en aquesta percepció en diferents variables.

Així en un futur es podran programar intervencions que dotin a l'alumne d'estratègies per a aplicar en les seves pràctiques clíniques i posteriorment en l'exercici de la seva professió. Aquestes estratègies podrien anar des del desenvolupament i la potenciació de les habilitats socials i de comunicació, per a millorar les relacions interpersonals (amb els pacients, familiars i resta de l'equip de salut), fins a les habilitats d'autocontrol emocional com a tècniques de relaxació, inoculació d'estrès i de tolerància a la frustració.

En definitiva, es busca afavorir l'aprenentatge i al seu torn millorar el currículum universitari de l'alumne, que comporta a una millor salut laboral del futur professional i en conseqüència una millor qualitat en la cura de les persones.

9. PLA DE DIFUSIÓ

Una vegada finalitzat l'estudi i s'hagin elaborat les conclusions dels resultats obtinguts, es procedirà a difondre les dades més rellevants de l'estudi, per tant, es redactarà un article sobre el projecte elaborat i serà publicat a través de revistes científiques de l'àmbit d'infermeria com per exemple: "ROL de Enfermería", "FUDEN" "Enfermería 21" i " NURE Investigación" revistes accessibles tant a estudiants com a professionals de l'àmbit, amb la finalitat que contribueixin al nostre pla de difusió i així ens assegurem que els resultats arribin al major numero de persones.

10. CONCLUSIONS

L'estrès pot provocar en l'individu diferents reaccions que afecten tan físicament com psicològicament, qualsevol persona pot patir estrès en algun moment de la seva vida, però nombrosos autors evidencien que els estudiants d'infermeria experimenten majors nivells d'estrès, afronten situacions difícils o bé desconegudes durant les pràctiques clíniques.

Penso que els professionals de l'àmbit de la infermeria son més propensos a patir estrès, per tant, em sembla interessant i considero que és fonamental estudiar la incidència de l'estrès i els seus símptomes des de la base, com es en l'ensenyament de infermeria, així com conèixer els principals desencadenants de l'estrès durant les pràctiques clíniques.

Si s'afirma la hipòtesi d'estudi, podria aplicar-se per a potenciar des dels estudis d'infermeria estratègies que desenvolupin certes habilitats, així els els estudiants gestionaran aquelles situacions que els hi provoquin estrès per tal d'afavorir en la formació i una millor salut laboral de futurs professionals.

Personalment, crec que el fet de realitzar el treball de fi de grau, ha estat tot un repte. Pel que fa la meua elecció sobre el tema de l'estudi va ser la correcta, ja que el tema en qüestió el trobo interessant i útil per a afegir-lo a la nostra pràctica.

El fet de que sigui un treball en constant construcció, permet treballar molts matisos que vas modificant a mesura que vas definint el projecte, a més el treball té una estructura molt definida, afavoreix que es desenvolupin totes les parts necessàries per a fer un estudi de forma sistemàtica.

Plantejar l'estudi amb antelació obliga a pensar amb canvis i limitacions perquè aquest sigui factible, això ajudarà a la fase operativa, ja que el treball està dissenyat com s'hi s'hagués de dur a terme.

També, he après a utilitzar les bases de dades científiques i a voltar informació tant en la xarxa d'internet com en textos escrits de la base de dades de la Biblioteca BCUM.

Finalment, he après a utilitzar el gestor de bibliografia Mendeley, una eina que al final ha resultat ser molt útil i eficient.

11. BIBLIOGRAFIA

1. Sánchez C, María J. RIESGO DE ESTRÉS EN ESTUDIANTES DE ENFERMERÍA DURANTE LAS PRÁCTICAS CLÍNICAS [Internet]. [cited 2018 Nov 14]. Available from: https://rua.ua.es/dspace/bitstream/10045/44867/1/RECIEN_04_02.pdf
2. Moya N, Larrosa M, Lopez S, Lopez C, Morales I, Simon L. Percepción del estrés en los estudiantes de Enfermería ante sus prácticas clínicas.
3. Adolfo G. Estrés: desarrollo histórico y definición [Internet]. Vol. 60, Rev. Arg. Anest. 2002 [cited 2018 Nov 19]. Available from: https://www.anestesia.org.ar/search/articulos_completos/1/1/279/c.pdf
4. Naranjo ML. REVISIÓN TEÓRICA SOBRE EL ESTRÉS Y ALGUNOS ASPECTOS RELEVANTES DE ÉSTE EN EL ÁMBITO EDUCATIVO. Rev Educ [Internet]. 2009;33(2):171. Available from: <http://revistas.ucr.ac.cr/index.php/educacion/article/view/511>
5. Castillo JP. El estrés infantil y sus efectos psicosomáticos en el desempeño escolar. :48–54.
6. ABCDELESTRES. El Estrés según la Organización Mundial de la Salud – abcdelestres [Internet]. 13 mayo. 2015 [cited 2018 Nov 15]. Available from: <https://abcdelestres.wordpress.com/2015/05/13/el-estres-segun-la-organizacion-mundial-de-la-salud/>
7. Lyle M, Dell Smith A. Chronic and acute stress [Internet]. [cited 2018 Dec 2]. Available from: <https://www.apa.org/helpcenter/stress-kinds.aspx>
8. Rodríguez M, Fernández J, García-Acero M, Franco P. Neurobiología del estrés agudo y crónico: su efecto en el eje hipotálamo-hipófisis-

- adrenal y la memoria [Internet]. 2012 [cited 2018 Dec 1]. Available from: <http://www.redalyc.org/pdf/2310/231029998005.pdf>
9. Gutierrez JM. EUSTRÉS, el antídoto [Internet]. 2005 [cited 2018 Dec 1]. Available from: <http://www.psiquiatria.com/psicologia/vol2n>
 10. Ramsay D, Woods S. Cell Metabolism Crosstalk Physiological Regulation: How It Really Works. 2016 [cited 2018 Dec 1];24(3):361–4. Available from: <http://dx.doi.org/10.1016/j.cmet.2016.08.004>
 11. Ocaña MC. Síndrome De Adaptacion General. 1998;2:41–50.
 12. Camargo B. ESTRÉS, SÍNDROME GENERAL DE ADAPTACIÓN O REACCIÓN GENERAL DE ALARMA. Rev médico científica [Internet]. [cited 2018 Dec 1];17(2). Available from: <http://www.revistamedicocientifica.org/uploads/journals/1/articles/103/public/103-370-1-PB.pdf>
 13. Castaño EF, León Del Barco B. Estrategias de afrontamiento del estrés y estilos de conducta interpersonal [Internet]. Vol. 10, International Journal of Psychology and Psychological Therapy. 2010 [cited 2018 Dec 1]. Available from: <http://www.>
 14. Quiroz CN. Relación entre valoración de una situación y capacidad para enfrentarla. 2009;6(1):25–41.
 15. Zyga S. Stress in Nursing Students. Int J Caring Sci. 2013;6(1).
 16. Cabanach R, Cervantes R, González L, Freire C. Estresores académicos percibidos por estudiantes universitarios de ciencias de la salud [Internet]. Vol. 32. 2010 [cited 2018 Dec 2]. Available from: https://ruc.udc.es/dspace/bitstream/handle/2183/16929/GonzlaezCabanach_Estresores.pdf?sequence=3&isAllowed=y
 17. Rodríguez A, Durán P, Fernández M, Antolín Q. Situaciones De Las Prácticas Clínicas Que Provocan Estrés En Los Estudiantes De

Enfermería. Enfermería Glob [Internet]. 2007;10. Available from:
<http://revistas.um.es/eglobal/article/viewFile/264/219>

18. Zupiria X, Iturriotz / M J, Erize / M J, Lasa / M. KEZKAK: cuestionario bilingüe de estresores de los estudiantes de enfermería en las prácticas clínicas [Internet]. Vol. 17, Gac Sanit. 2003 [cited 2019 Feb 5]. Available from:
<http://scielo.isciii.es/pdf/gv/v17n1/orig5.pdf>
19. López J, Orbañanos L, Cibanal M. Identificación de estresores en las prácticas clínicas y evolución de los mismos en una promoción de alumnos de enfermería. Sanid Mil [Internet]. 2013;69(1):13–21. Available from: [/scielo.php?script=sci_arttext&pid=&lang=pt](http://scielo.php?script=sci_arttext&pid=&lang=pt)
20. Gorostidi X, Uranga MJ, Alberdi Erize M., Lasa M. Kezkak: cuestionario bilingüe de estresores de los estudiantes de enfermería en las prácticas clínicas. Gac Sanit [Internet]. 2003;17(1):37–51. Available from:
<http://linkinghub.elsevier.com/retrieve/pii/S0213911103716896>
21. Gilberto F, Pereira F. Assessment of stress in the inclusion of nursing students in hospital practice. Invest Educ Enferm. 2014;32(3): 430.
22. Sevilla S, Vila M, Suriñach M. Pla d'estudis Pràcticum VI i VII [Internet]. 2019 [cited 2019 Mar 26]. Available from:
<https://www.umanresa.cat/ca/pla-estudis-infermeria>

12. ANNEXOS

Annex I : Qüestionari KEZKAK

NUMERO IDENTIFICACIÓ DE L'ALUMNE : _____ **DATA:** _____

A continuació trobarà una sèrie de qüestions sobre situacions que poden estressar a les pràctiques clíniques.

Llegeixi cada frase i contesti assenyalant **"X"** la resposta que millor descriu la seva preocupació.

	NIVELL DE PREOCUPACIÓ			
	RES	POC	BASTANT	MOLT
1. No sentir-me integrat/da en l'equip de treball				
2. Fer malament el meu treball i perjudicar el pacient				
3. Sentir que no puc ajudar el pacient				
4. Fer mal psicològic al pacient				
5. No saber com respondre a les expectatives dels pacients				
6. Fer mal físic al pacient				
7. No saber com respondre al pacient				
8. Que m'afectin les emocions del pacient				
9. Haver de donar mals notícies				
10. Haver de parlar amb el pacient del seu patiment				
11. Que el pacient em tracti malament				
12. La relació amb els professionals de la salut				
13. Contagiar-me a través del pacient				
14. Que un pacient que estava millorant comenci a empitjorar				
15. Punxar-me amb una agulla infectada				
16. Confondre'm de medicació				
17. Ficar la pota				
18. Veure morir a un pacient				
19. La relació amb el professional responsable de practiques de l'escola				
20. Trobar-me en alguna situacions sense saber que fer				
21. Implicar-me massa amb el pacient				
22. Que la meva responsabilitat en la cura del pacient sigui important				
23. No poder arribar a tots els pacients				
24. Que el pacient no em respecti				
25. La relació amb la vènia				
26. Rebre la denúncia d'un pacient.				
27. Haver d'estar amb la família del pacient quan s'està morint				
28. La relació amb els companys estudiants de infermeria				
29. Trobar-me davant una situació de urgència.				
30. Haver d'estar amb el pacient amb el qual és difícil comunicar-se				
31. Haver d'estar amb un pacient al qual se li ha ocultat una mala notícia				
32. Haver de realitzar procediments que dolen al pacient				
33. No saber com tallar al pacient				
34. Haver de treballar amb pacients agressius				
35. La sobrecàrrega de treball				
36. Rebre ordres contradictòries				
37. Que un malalt de l'altre sexe se m'insinui				
38. No trobar al metge quan la situació ho requereix				
39. Haver d'estar amb un pacient terminal				
40. Que el pacient toqui certes parts del meu cos				
41. Les diferències entre el que aprenem en classe i que veiem en les pràctiques				

MARQUI AMB UNA "X" EL ROTATORI QUE HA CURSAT ABANS DE REALITZAR EL QUESTIONARI.

PRÀCTICUM VI : Centre d'Atenció Primària Servei específic o d'especialitzat

PRÀCTICUM VII: Servei d'hospitalització aguda Serveis de UCI i Urgències

Annex II: Pla d'estudis Pràcticums VI i VII de quart curs d'infermeria de la UManresa

Pràcticum VI: Consta de 15 ECTS²².

Dins del Pràcticum VI l'estudiant realitzarà dos rotatoris on se l'assigna un tutor/a de pràctiques, un en l'àmbit d'atenció primària i l'altre en un servei específic o d'especialitzat durant un període de 7 setmanes, 4 dies setmana, l'horari s'estableix en relació al de la infermera tutora i el centre de pràctiques (7/7,5 hores al dia)²².

- **Centres d'atenció primària.**

Durant la primera setmana de pràctiques, l'alumne farà el procés d'integració al centre, coneixerà la seva estructura física i funcional i els membres que formen l'equip²².

A partir de la segona setmana, l'alumne haurà d'elaborar o bé un treball d'intervenció comunitària dirigit a la comunitat o un procés d'atenció d'infermeria (PAI) a un individu, en els serveis on realitza les pràctiques²².

Aquest treball s'haurà de lliurar al tutor/a de pràctiques referent de la universitat durant la última setmana de pràctiques en el centre. A més, el tutor/a de pràctiques de la universitat, juntament amb la infermera de referència, realitzaran l'avaluació de l'alumne²².

- **Serveis específics o d'especialitat.**

Durant la primera setmana, l'alumne farà el procés d'integració a la unitat, farà una relació amb la resta de serveis i coneixerà la composició de l'equip de treball, l'estructura física i funcional del servei. L'alumne haurà de realitzar al tutor/a de pràctiques una descripció oral de la unitat²².

En aquest cas, l'alumne no ha de realitzar treball durant el rotatori, si no que al acabar-ho, haurà d'elaborar un treball de memòria reflexiva referent a tot el seu aprenentatge pràctic del currículum acadèmic. Durant l'última setmana, la professora de la universitat,

juntament amb la infermera de referència, realitzarà l'avaluació de l'alumne²².

A més de realitzar els Pràcticums al centre de pràctiques assignat els alumnes també hauran de realitzar tallers i simulacions a la clínica de la universitat UManresa, com per exemple ...

Tallers i simulacions sobre: via intraòssia adult i pediatria, via venosa perifèrica i central pediatria, via aèria adult i pediatria, via arterial i venosa central adult, taller cures al pacient intubat i traqueostomitzat, medicació vasoactiva adult i pediatria, sutures, ECG i arítmies, prevenció riscos músculoesquelètics, pla de cures hospitalització...

Pràcticum VII: Consta de 18 ECTS²²

Dins del Pràcticum VII l'estudiant realitzarà dos rotatoris de pràctiques assistencials a unitats d'hospitalització durant 7 setmanes i també a unitats de cures intensives (UCI), urgències (UCIES) i reanimació postquirúrgica (REA) durant 7 setmanes més en horari de matí i/o tarda adaptat al centre assistencial hospitalari (7/7.5 hores al dia)²².

- **Serveis de UCI i Urgències.**

Durant la primera setmana, l'alumne farà el procés d'integració a la unitat, i en farà una relació amb la resta de serveis i coneixerà la composició de l'equip de treball, l'estructura física i funcional i les peculiaritats del servei. L'alumne haurà de realitzar al tutor/a de pràctiques una descripció oral de la unitat²².

A partir de la segona setmana, en funció de la unitat de les pràctiques, l'alumne haurà d'elaborar:

- Serveis de REA i UCIES: 4 treballs PAI (Procés d'Atenció d'infermeria) a individus que acudeixin al servei on realitza les pràctiques²².

- Serveis de UCI: 2 treballs de PAI (Procés d'Atenció d'infermeria) adaptat a les característiques i registres del servei²².

Durant l'última setmana l'alumne haurà d'entregar els treballs al tutor/a de pràctiques i es realitzarà l'avaluació de l'alumne junt amb la infermera²².

- **Serveis d'hospitalització.**

Durant la primera setmana, l'alumne farà el procés d'integració al centre, coneixerà la seva estructura física i funcional i els membres que formen l'equip²².

A partir de la segona setmana, en funció de la unitat de les pràctiques, l'alumne haurà d'elaborar: un procés d'atenció d'infermeria (PAI) a un individu, en el servei on realitza les pràctiques, aquest treball s'haurà de lliurar al tutor/a referent de la universitat durant la última setmana de pràctiques en el centre²².

Durant l'última setmana, el tutor/a de pràctiques de la universitat, juntament amb la infermera de referència, realitzaran l'avaluació de l'alumne²².

A més de realitzar els Pràcticums al centre de pràctiques assignat els alumnes també hauran de realitzar tallers i simulacions a la clínica de la universitat UManresa, com per exemple ...

Tallers i simulacions sobre: via intraòssia adult i pediatria, via venosa perifèrica i central pediatria, adult, taller, sutures, ECG i arrítmies, prevenció riscos músculoesquelètics, pla de cures hospitalització...

Annex III : Qüestionari pràctiques assistencials

NUMERO IDENTIFICACIÓ DE L'ALUMNE: _____ **DATA:** _____

SENYALI AMB UNA "X" EL ROTATORI QUE HA CURSAT ABANS DE REALITZAR EL QUESTIONARI.

PRÀCTICUM VI : Centre d'Atenció Primària Servei específic o d'especialitzat
PRÀCTICUM VII: Servei d'hospitalització aguda Serveis de UCI i Urgències

A continuació exposem diferents qüestions a les que ha de contestar segons el Pràcticum que ha cursat prèviament.

TUTOR/A

- Coneixia al tutor de pràctiques? SI NO
- Vegades que ha fet tutoria amb el tutor/a mentre feia pràctiques:
0 1 2 3 4 5 +
- Creu que el tutor/a de pràctiques està capacitat per donar-te el feedback? SI NO

INFERMERA

- Creu que la infermera ha fet correctament el paper de docència?
SI NO

TREBALLS

- Treballs que ha realitzat en aquest rotatori:
0 1 2 3 4 5 +
- Creu que ha après alguna cosa realitzant els treballs? SI NO
- Se sent preparat per realitzar els treballs? SI NO
- Troba que presenta alguna manca de coneixements a l'hora de realitzar els treballs? SI NO

Si ha marcat SI em podria dir quins?

-LLOC DE PRÀCTIQUES

- Ha realitzat les pràctiques fora del seu lloc de residència: SI NO

- Centre on ha realitzat les pràctiques:

ARTÈS	
ABS Artès	☐
BAGÀ	
ICS Bagà	☐
BALSARENY	
ABS Balsareny	☐
BERGA	
Hospital de Sant Bernabé	☐
ABS Berga Centre	☐
CALAF	
CAP Calaf	☐
CALLUS	
Residència Sant Sadurni-Callus	☐
EL PONT DE VIOMARA	
ABS El Pont de Vilomara	☐
MANRESA	
Hospital Sant Joan de Deu - Althaia	☐
Hospital Sant Andreu - Sociosanitari	☐
Residència Sant Andreu	☐
Centre Hospitalari	☐
Clínica Sant Josep	☐
ABS Bases	☐
CAP Bages	☐
ABS Barri Antic	☐
CAP Sagrada Família	☐
Residència Mont Blanc	☐
Residència Sant Josep	☐
Doctor Vallès - Actuacions mèdiques	☐
OLVAN	
CAP Olvan/ Can Rosal	☐
SANT JOAN DE VILATORRADA	
ABS Sant Joan de Vilatorrada	☐
SANT VICENÇ DE CASTELLET	
ABS Sant Vicenç de Castellet	☐
SOLSONA	
Sociosanitari Solsona	☐
SURIA	
ABS Suria	☐

TERRASSA	
CAP Dr. Joan Planes	☐
CAP Sant Llàtzer	☐
CAP Terrassa Est	☐
CAP Terrassa Nord	☐
CAP Terrassa Oest	☐
Hospital Sant Llàtzer	☐
VILADA	
CAP Vilada	☐
IGUALADA	
Hospital d'Igualada	☐
CAP Anoia - Rural	☐
CAP Igualada - Urbà	☐
CERVERA	
ABS Cervera	☐
GUISSONA	
ABS Guissona	☐
MARTEORELL	
Hospital Sant Joan de Deu	☐
Hospital Sagrat Cor	☐
NAVÀS	
CAP Navàs	☐
OLESA DE MONTSERRAT	
CAP Olesa de Montserrat	☐
PIERA	
CAP Piera	☐
PUIGCERDÀ	
ABS Puigcerdà	☐
Hospital de Cerdanya	☐
PUIG-REIG	
CAP Puig-Reig	☐
RUBÍ	
CAP Sant Genís	☐
SANT PEDOR	
CAP Sant Pedor	☐
SANTA COLOMA DE QUERALT	
CAP Santa Coloma de Queralt	☐
SANTA MARGARIDA DE MONTBUI	
CAP Santa Margarida de Montbui	☐
VILANOVA DEL CAMÍ	
CAP Vilanova del Camí	☐

BARCELONA	
Clínica Corachan	☐
Clínica Numància	☐
Hospital Residència Sant Camil	☐
Fundació Puigvert	☐
Centre Mèdic Teknon	☐
Hospital Universitari Dexeus	☐
Hospital Universitari Quiron	☐
BORREDÀ	
ABS Borredà	☐
CAPELLADES	
CAP Capellades	☐
EL PRAT DE LLOBREGAT	
CSM El Prat	☐
ESPLUGUES DE LLOBREGAT	
Hospital de dia Esplugues	☐
GAVÀ	
CSM Gavà	☐
GUARDIOLA DE BERGUEDA	
ABS Guardiola	☐
HOSPITALET DE LLOBREGAT	
Bang de Sang i Teixits Bellvitge	☐
LA SEU D'URGELL	
Hospital de la Seu d'Urgell	☐
RIPOLLET	
CSM Cerdanyola	☐
SABADELL	
Clinica del Vallès	☐
SANT BOI DE LLOBREGAT	
Hospital de Sant Boi	☐
SANT CUGAT DEL VALLES	
Hospital Asepeyo	☐
SANT ESTEVE DE SESROVIRES	
Centre penitenciari Can Brians 1	☐
SANT FELIU DE LLOBREGAT	
Centre de Salut Mental San Feliu	☐
Hospital de Dia Sociosanitari San Feliu	☐
SANT JOAN DE VILATORRADA	
Centre Penitenciari Lledoners	☐
SANT VICENÇ DE CASTELLET	
Residència Sant Vicenç	☐
VILADECANS	
CSM Viladecans	☐
VILANOVA I LA GELTRÚ	
Hospital de dia Garraf	☐

- **Servei on ha realitzat les pràctiques:**

SERVEI	
Atenció Primària	
Cardio/Onco/Ictus	
Cardiologia	
Cirurgia	
Consulta proves funcionals respiratòries	
Convalescència	
Cures/Ostomies/Vascular	
Gestora de casos	
Hospital de dia	
Gestora de casos	
Llarga Estada	
Malalt Fràgil	
Maternitat	
Medicina Interna	
Nefrologia	
Neonatologia	
Oncologia	
PADES	
Pediatría	
Psiquiatria	
Quiròfan	
Reanimació	
Residència (GERIATRIA)	
Subaguts	
Traumatologia – COT	
UHad	
Unitat Cures Intensives - UCI	
Urgències	
Urologia	
Altres	

- **Horari de pràctiques que ha realitzat:** MATÍ TARDA NIT

-PERÍODE DE PRÀCTIQUES

- **Període de temps en el que ha estat de pràctiques:**

08/10/2019 – 29/11/2019

26/11/2019 – 25/01/2020

11/02/2020 – 29/03/2020

08/04/2020 – 31/05/2020

-Hi ha algun factor que no li he esmentat abans i vulgui comentar?

Annex IV: Full d'informació per a participants i consentiment informat

Els membres de l'equip d'investigació, dirigit per [NOMBRE I COGNOMS DE L'IP], portem a terme el projecte d'investigació: **Factors que influeixen en l'estrès de l'alumnat de quart curs d'infermeria de la universitat UManresa durant les pràctiques clíniques.**

El projecte ha de d'ajudar a assolir l'objectiu principal : **Determinar el grau d'estrès que pateixen els estudiants d'infermeria de la universitat UManresa de quart curs, durant la realització de pràctiques clíniques.**

L'estudi està compost en diferents fases:

Un cop se li hagi explicat l'estudi i realitzat el consentiment informat es procedirà a :

- 1. MES DE NOVEMBRE :** Es realitzarà la primera entrega de qüestionaris, just després de que hagi acabat el primer rotatori.
- 2. MES DE GENER :** Es realitzarà la segona entrega de qüestionaris, just després de que hagi acabat el segon rotatori.
- 3. MES DE MARÇ :** Es realitzarà la tercera entrega de qüestionaris, just després de que hagi acabat el tercer rotatori.
- 4. MES DE MAIG :** Es realitzarà la quarta i última entrega de qüestionaris, just després de que hagi acabat l'últim rotatori del grau.
- Tots els qüestionaris s'entregaran en un sobre tancat, en tots els casos es respectarà el seu anonimat. Se li assignarà un numero al atzar, el qual haurà de recordar per a la identificació de qüestionaris.**
- 5.** Finalment durant el mes de JUNY es realitzarà l'extracció i conclusió dels resultats per tal de divulgar les dades obtingudes a través de les revistes d'infermeria: "ROL de Enfermería", "FUDEN" "Enfermería 21" i " NURE Investigación".

En el context d'aquesta investigació li demanem la seva col·laboració per arribar a saber i així estudiar els factors que influeixen en l'estrès de l'alumnat de quart curs d'infermeria de la universitat UManresa durant les pràctiques clíniques, ja que vostè compleix els següents criteris d'inclusió: **Estudiant de quart d'infermeria de la universitat UManresa que estigui matriculat per primer cop en Pràcticum VI i VII.**

Aquesta col·laboració implica participar en totes les fases de l'estudi.

Tots els participants tindran assignat un codi per el qual es impossible identificar al participant amb les respostes donades, garantint totalment la confidencialitat. Les dades que s'obtidran de la seva participació no s'utilitzaran amb un altre fi diferent de l'explicitat en aquesta investigació i passaran a formar part d'un fitxer de dades del que serà màxim responsable l'investigador principal.

El fitxer de dades de l'estudi estarà sota la responsabilitat de l'IP davant del qual podrà exercir en tot moment els drets que estableix la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal i el Reglament general (UE) 2016/679, de 27 d'abril de 2016, de protecció de dades i normativa complementària.

Ens posem a la seva disposició per resoldre qualsevol dubte que la mateixa hagi suscitat. Pot contactar amb nosaltres a través del formulari que trobarà en la nostra pàgina web: [WEB DEL GRUP]

Després d'haver estat informat sobre l'estudi que es durà a terme, si està d'acord amb tot el procés i vol participar en l'estudi, haurà de signar el consentiment informat que adjuntem a continuació.

Jo, [NOM I COGNOMS], major d'edat, amb DNI [NÚMERO D'IDENTIFICACIÓ], actuant en nom i interès propi.

DECLARO QUE: He rebut informació sobre el projecte **factors que influeixen en l'estrès de l'alumnat de quart curs d'infermeria de la universitat UManresa durant les pràctiques clíniques**, del que se m'ha lliurat el full informatiu annex a aquest consentiment i pel qual es sol·licita la meva participació. He entès el seu significat, se m'han aclarit

els dubtes i m'han estat exposades les accions que es deriven del mateix. Se m'ha informat de tots els aspectes relacionats amb la confidencialitat i protecció de dades pel que fa a la gestió de dades personals que comporta el projecte i les garanties donades en compliment de la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal i el Reglament general (UE) 2016/679, de 27 d'abril de 2016, de protecció de dades i normativa complementària. La meva col·laboració en el projecte és totalment voluntària i tinc dret a retirar-me'n en qualsevol moment, revocant aquest consentiment, sense que aquesta retirada pugui influir negativament en la meva persona en cap cas. En cas de retirada, tinc dret a què les meves dades siguin cancel·lades del fitxer de l'estudi.

Així mateix, renuncio a qualsevol benefici econòmic, acadèmic o de qualsevol altra naturalesa que pugués derivar-se del projecte o dels seus resultats.

Per tot això, **DONO EL MEU CONSENTIMENT A:**

1. Participar en el projecte **factors que influeixen en l'estrès de l'alumnat de quart curs d'infermeria de la universitat UManresa**
2. Que l'equip d'investigació i el Dr./Dra. [NOMBRE DEL IP] com investigador principal, puguin gestionar les meves dades personals i difondre la informació que el projecte generi. És garantitzat que es preservarà en tot moment la meua identitat i intimitat, amb les garanties establertes a la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal i el Reglament general (UE) 2016/679, de 27 d'abril de 2016, de protecció de dades i normativa complementària.
3. Que l'equip d'investigació conservi tots els registres efectuats sobre la meua persona en suport electrònic, amb les garanties i els terminis legalment previstos, si estiguessin establerts, i a falta de previsió legal, pel temps que fos necessari per complir les funcions del projecte per les que les dades fossin recaptades.

Manresa, a [DIA/MES/ANI].

[SIGNATURA PARTICIPANT]

[SIGNATURA IP]